

Agenda Coalitieonderhandeling

Subtitel	Vluchtelingen
Datum	11-05-2026
Tijd	19:30 - 20:30
Locatie	De Buorskip, Beetsterzwaag
Voorzitter	Maria le Roy

1 **Presentatie**

Bijlagen:

Presentatie Vluchtelingen

2 **Overdracht**

Asiel en migratie vormen voor gemeenten een blijvende maatschappelijke en bestuurlijke opgave, waarbij de gemeente een centrale rol vervult in opvang, huisvesting en integratie. De instroom van asielzoekers en statushouders is wisselend en sterk afhankelijk van internationale ontwikkelingen en rijksbeleid, maar vertaalt zich lokaal in een structurele druk op woningen, onderwijs, zorg en maatschappelijke voorzieningen. Het Coalitieakkoord 2026-2030 – Aan de slag van 30 januari 2026 zet in op voortzetting van de spreidingswet en flexibele opvang voor verschillende doelgroepen.

In lijn met het geldende rijksbeleid is Opsterland de afgelopen twee jaar actief geweest in het opzetten van regionale doorstroomlocaties. De eerste, Ikenhiem, opent in maart 2026. Hiermee worden statushouders versneld uit de asielzoekerscentra geplaatst, wat bijdraagt aan het verminderen van de druk op de asielketen. Er zijn ook voorbereidingen getroffen voor een tweede doorstroomlocatie, hier is in de gemeenteraad van 26 januari 2026 negatief over besloten.

Oekraïne

Onze taakstelling voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne halen we net. De bezettingsgraad van de Nederlandse opvang zit al lange tijd op 100 procent. Het wordt steeds moeilijker om nieuwe opvangplekken te realiseren, voor de hand liggende plekken worden vaak al gebruikt. In Opsterland zitten wij net onder de afgesproken provinciale taakstelling. Tegelijkertijd neemt de opvang bij particulieren af, waardoor de behoefte aan aanvullende gemeentelijke opvangvoorzieningen toeneemt. Door de langere duur van het verblijf groeit bovendien de noodzaak voor meer duurzame opvangvormen, met voldoende privacy, rust en stabiliteit. De huidige richtlijn tijdelijke bescherming Oekraïne loopt af in maart 2027. Op dit moment wordt er gewerkt aan een plan voor de periode daarna.

Nu het verblijf van de groep Oekraïners langer duurt en mogelijk structureel wordt, is de vraag hoe de gemeente wil omgaan met duurzame opvangvormen en met de mate waarin wordt ingezet op maatschappelijke participatie, integratie en het daadwerkelijk onderdeel laten worden van de lokale samenleving, voor zover dit binnen de geldende kaders mogelijk is. De opvang van ontheemden uit Oekraïne vraagt om een langere termijnvisie.

Keuze: Welke langetermijnvisie ziet u voor duurzame opvang en integratie van Oekraïense ontheemden nu hun verblijf langer duurt en mogelijk structureel wordt?

Statushouders

De gemeente haalt de taakstelling voor de huisvesting van statushouders de afgelopen jaren steeds net. Daarbij staat de beschikbare woningvoorraad onder toenemende druk: sociale huurwoningen stromen vol, de doorstroom is beperkt en in sommige straten en wijken ontstaat een eenzijdige samenstelling van doelgroepen, wat integratie en leefbaarheid kan bemoeilijken.

De maatschappelijke context wordt gekenmerkt door afnemend draagvlak en toenemende spanningen rondom opvang en huisvesting. Hoewel de gemeente inzet op zorgvuldige communicatie en participatie, is het niet mogelijk om alle belangen te verenigen of weerstand weg te nemen. In dit krachtenveld, binnen wettelijke kaders en met oog voor de lange termijn staat de gemeente voor lastige keuzes in het bredere maatschappelijke belang. Voor de gemeenteraad betekent dit het stellen van duidelijke kaders en het maken van afwegingen tussen schaarse ruimte, sociale samenhang en solidariteit, in een bestuurlijke context die wordt gekenmerkt door onzeker rijksbeleid en voortdurende druk op de uitvoering.

Met het verwerpen van voorstel van een doorstroomlocatie in Ureterp is de huidige aanpak die we hadden op omgaan met de spreidingswet op losse schroeven komen te staan. Ook in het Coalitieakkoord 2026-2030 – Aan de slag van 30 januari 2026 wordt vastgehouden aan de spreidingswet. We zullen keuzes moeten maken over de aard en omvang van opvangvoorzieningen, de mate van structurele inzet en de positionering van de gemeente binnen de gezamenlijke provinciale verantwoordelijkheid. Vanwege de grote maatschappelijke druk en verschillende belangen is het belangrijk om hierin ook kaders mee te geven voor inwonersparticipatie en weging van het draagvlak en de draagkracht.

Keuze: Op welke wijze gaat u invulling geven aan de opgave vanuit de spreidingswet?

Integratie

We zien de ontwikkeling dat migratie en opvang langduriger onderdeel zijn van de samenleving, terwijl integratie wordt belemmerd door drempels in wonen, taal, onderwijs en werk, en de gemeente verantwoordelijk is voor een groot deel van de uitvoering en kosten. Tot nu toe zetten we in op kleinschalige en persoonlijke opvang met snelle verbinding naar inburgering, onderwijs, maatschappelijke begeleiding en zinvolle daginvulling en tegelijkertijd alle onnodige drempels wegneemt die duurzame integratie en participatie belemmeren.

De beschikbare middelen voor de reguliere huisvesting en inburgering staan onder druk en zijn beperkt ten opzichte van de opgave. Dit vraagt om een expliciete afweging tussen wettelijke minimumeisen en eventuele aanvullende investeringen die bijdragen aan een duurzame landing en maatschappelijke participatie.

Keuze: Welk ambitieniveau wilt u hanteren als het gaat om begeleiding en integratie van statushouders en andere nieuwkomers?

Bijlagen:

Beleidsnota nieuwe Wet inburgering OWO 2022-2025

Raadsbrief Realisatie taakstelling spreidingswet

Bijlage 1 Brief interbestuurlijk toezicht

Bijlage 2 Brief Informatie realisatie spreidingwet

Bijlage 3 Brief Regionale doorstroomlocaties

V-lijst AI-overzicht Vluchtelingen